

[Weikop.]

for høje avancer i skoene. Jeg tror imidlertid, at forbrugerne, eller i hvert fald størsteparten af forbrugerne, ikke er i stand til at bedømme, hvor stor eller hvor lille en bruttoavance skal være, når man skal tage alle de pågældende omstændigheder i betragtning. Med andre ord, man har ikke grundlaget for en bedømmelse af en bruttoavances berettigelse. Jeg tror, at mange af forbrugerne, eller de allerfleste, næppe kan have forudsætninger for at bedømme det. Mon ikke det er mange ret ubegribeligt, at en sjat postevand med lidt kultsyre hældt på flaske, hvadenten der nu står „Stjernen“ på den, eller der står et andet mærke, skal koste en god snes øre? Der findes sikkert en fornuftig og rimelig forklaring, og jeg tror ikke, at der bliver tjent for meget, men hvorfor vil da regeringen altid mistænkeliggøre ved at kaste, forekommer det mig, nogle avancer i grams.

Den ærede ordfører for socialdemokratiet sagde i sin tale før med hensyn til avanceundersøgelser, at vi havde et materiale fra priskontrolrådet, og han tilføjede, at det håbede han vi ville få i udvalget. Jeg havde egentlig også lyst til at spørge: Hvem er „vi“ i denne forbindelse?

Men det er jo sådan — hvis jeg vender tilbage til avancerne —, at ligegyldigt om bruttoavancen forekommer stor eller den forekommer lille, vil en forbruger til enhver tid mene, at den er for høj. Sådan er det nu engang, når en forbruger skal købe, og de dybere årsager til en bruttoavances størrelse tænkes der ikke altid så meget på. Jeg synes, man får det indtryk, at den højtærede handelsminister kun tænker i avancer og ikke i priser. Hvis prisen, alt taget i betragtning, er rimelig, ja, endog meget lav, vil så den højtærede handelsminister alligevel mene, at der skal skrives ind, hvis avancen på den pågældende vare er langt højere end i det tilfælde, hvor varen sælges til en høj pris, ja, måske endog til en meget høj pris?

Spørgsmålet er meget enkelt dette: Tilsigter handelsministeren at gennemføre en avancekontrol i stedet for en kontrol med priser? Meget kunne tyde derpå, når han siger, at der i detailhandelen i en del tilfælde er beregnet samme procentvise avance som under de avanceordninger, prisdirektoratet tidligere havde gennemført, og som nu er ophævet. For det første: Hvem siger, at generelle avanceordninger, som var nødvendige i et stærkt underforsynet marked, nu er rigtige? Og for det andet: prisloven indeholder ikke noget om, at procentvise avan-

cer længere skal hvile på grundlag af de procentvise avancer, der blev beregnet før krigen, eller stilles i forhold til prisstigningen, således som tilfældet var ved de af prisdirektoratet gennemførte avanceordninger, der nu er ophævet. Det er, som om den højtærede handelsminister ikke kender det nugældende grundlag for avanceberegning, der netop blev indført, fordi man ikke kunne have et system, som hvilede på de avancer, der opnåedes i 1939, og derfor kan man spørge: Har de tilfælde, hvor man har konstateret en højere avance, været i strid med den nugældende prislovs § 8? Skyldes den højere faktiske bruttoavance anvendelse af genindkøbsprisen, kan man spørge, og hvis dette sidste ikke er tilfældet, har da prisen på varen trods den højere avance været højere end prisen i virksomheder, der drives, som det hedder i lovens § 8, på normal teknisk og kommercielt hensigtsmæssig måde? Sagt mere enkelt med de ord, der står i betænkningen fra den sidste prislovs vedtagelse, og som jeg går ud fra den højtærede handelsminister respekterer: en avance vil i almindelighed ikke blive anset for urimelig, såfremt den pågældende vares pris ikke afviger fra den gængse og må anses for rimelig. Er alle disse forhold taget i betragtning og undersøgt for de tilfældes vedkommende, som den højtærede handelsminister har fremdraget? Herom vil jeg gerne spørge, for den højtærede ministers tale indeholder intet herom. For det kan da ikke være meningen at bebrejde erhvervsdrivende, at de følger de regler, rigsdagen har givet. At detailhandelen iøvrigt ikke har udnyttet situationen, fremgår af, at detailpristallet er steget 5 pct., medens engrospristallet er steget 15 pct.

Den højtærede handelsministers udtalelser om adgangen til at anvende genanskaffelsesprisen i henhold til prislovens § 8 kan jeg ikke forstå anderledes, end at han betragter den af sin forgænger så egenmægtigt udstedte bekendtgørelse af 22. september 1949, der forbød at beregne konjunkturgevinst, for så vidt angik de prisstigninger, der var en følge af devalueringen, som bortfaldet. Bekendtgørelsen betød, i den tid den virkede, en betydelig begrænsning af adgangen til at beregne genanskaffelsespris, men det, den højtærede handelsminister nu foreslår, kan betyde en fuldstændig tilsidesættelse af genanskaffelsesprincippet, og det er måske derfor, bekendtgørelsen af 22. september er gået i den højtærede handelsministers bog for glemte sager, hvis han har en sådan.

Forinden jeg kommer nærmere ind herpå, vil jeg gerne ligesom det ærede medlem hr. Anker Lau gøre nogle bemærkninger